
TIL: Finanskomiteen

DATO: 27.04.2023

Fleksibelt bufferfond for fripoliser

Rundt 330 milliarder kroner er bundet opp i fripoliser og forvaltes i dag med for lav risiko. De foreslåtte egelverksendringene skal føre til høyere risiko og økt avkastning. Finansforbundet støtter forslaget, til tross for usikkerheten om hvordan livselskapene faktisk vil innrette seg.

Dagens høyere rentenivået bør imidlertid gi en pekepinn på hvordan leverandørene faktisk vil innrette seg.

Finansdepartementets forslag følger arbeidsgruppens anbefaling om et sammenslått og mer fleksibelt bufferfond. Arbeidsgruppen som vurderte dette forslaget, formulerte det slik: «Et sentralt spørsmål er uansett om det er grunn til å forvente at en slik endring faktisk gir pensjonsleverandørene tilstrekkelige insentiver til å forvalte porteføljene med mer risiko.»

Da Finansforbundet sammen med YS svarte på høringen, støttet vi forslaget til tross for denne usikkerheten hvordan livselskapene faktisk vil innrette seg. Vi vurderte at nedsiden for kunden er liten. Ja, forslaget innebærer en risikooverføring fra leverandøren til kunden. Kundens bufferfond vil kunne brukes til å dekke negativ avkastning, noe som i utgangspunktet bryter med rentegarantien.

Sannsynligheten for negativ avkastning er imidlertid liten ved dagens forsiktige forvaltning. Selv i unntaksåret 2022 med fall i markedsverdi for sikre rentepapirer viser Finanstilsynets resultatrapport at livselskapenes samlede bokførte avkastning i kollektivporteføljen ikke gikk under null.

Hva hvis livselskapene tar høyere risiko? Ja, da må vi forvente at det kan bli flere forekomster av negativ avkastning i enkelte år. Samtidig vil formålet om høyere risikotaking da bli oppfylt. Over tid betyr det høyere forventet avkastning, men større svingninger fra år til år. Fripoliskundene vil komme bedre ut i og med at pensjonspengene er langsiktig sparing.

Høyere renter er syretesten for fripoliser

Da arbeidsgruppen gjorde sine vurderinger, var vi inne i en lang periode med lave renter. Renter på tiårige norske statsobligasjoner var lavere enn den gjennomsnittlige beregningsrenten for fripoliser. Ved lavere markedsrenter enn avkastningsgarantien tok leverandørene akkurat så mye risiko som er nødvendig for å oppnå avkastning lik garantiene.

Nå har markedsrentene kommet godt over avkastningsgarantien. Arbeidsgruppens prognose i 2018 var at det vil få fortegnen til å snu: kontraktene blir mer lønnsomme, konkurransen om fripolisekunder tar seg opp og leverandørene vil ha rom for og bedre incentiver til å øke risikoen i forvaltningen. **Et kontrollspørsmål til livselskapene kan være om risikotakingen nå har økt som følge av renteoppgangen.** Eller om livselskapene i stedet tar ned risikoen, siden de nå kan oppnå rentegarantien med sikre statspapirer og uten at de må ta risiko.

Den faktiske tilpasningen til høyere markedsrenter er syretesten for arbeidsgruppens forslag om et sammenslått bufferfond. Hvis risikotakingen øker som følge av renteoppgangen, er det et godt tegn for at de foreslåtte regelverksendringene også vil trekke i riktig retning. Alternativet er at livselskapenes bare avlastes fra risiko på fripolisekundernes bekostning.

Med vennlig hilsen

FINANSFORBUNDET

Vigdis Mathisen
forbundsleder